

Luc Bonneux

Zwakzinnigheid is een aanvaard motief voor een late abortus

VINCENT BOON

Down onder

Het land onder Nederland is verwant, maar ligt soms op een andere planeet. Mijn column over de niet-invasieve prenatale test voor downsyndroom (NIPT) veroorzaakte zo een onvermoede rel. Ik begreep het niet.

De consensus in vrije democratieën over rechten van moeder en kind tijdens de zwangerschap is als volgt. Tijdens het eerste trimester van de zwangerschap is er geen sprake van menszijn en bepaalt de moeder het lot van haar vrucht. Tijdens het laatste trimester wordt het kind levensvatbaar en verwerft het de rechten van menselijk leven. Tijdens het tweede trimester gelden medische redenen om de vrucht alsnog te beschouwen als ongewenst. Zwakzinnigheid, met name door het downsyndroom, is een aanvaard motief voor een late abortus. België verkoos daarom de NIPT tot technologische doorbraak van het jaar. De kosten van de NIPT worden gedragen door de gemeenschap. De controverse bleef beperkt tot bezwaren van niet gauw zwangere mannelijke filosofen met geldingsdrang. Zwangere vrouwen kiezen massaal voor NIPT. Volgens de krant laat 80 procent van de vrouwen zich nu testen; 90 procent besluit tot abortus bij trisomie 21. Ik stond dan ook versteld over de ophef over mijn column. Ik surfte naar de Nederlandse voorlichting, vond de folder 'Prenatale screening op down-, edwards- en patausyndroom', beschikbaar in tien vertalingen, en stelde me de vraag: is eerlijke voorlichting in Nederland wel mogelijk, in eender welke taal? Voorlichting is hier nooit een nuchter evidencebased relaas van feiten en kansen, maar steeds de optelsom van agenda's van drukkingsgroepen. De folder bevat geen nepnieuws, zoals de leugenfolders over griepvaccinatie of kankerscreening. De

informatie geeft een voorstelling van de feiten zoals ik die verwacht van religieus rechts. Het doel is om jonge moeders te overtuigen te nemen wat God hen heeft toebedeeld. Trisomie 21, de aanslag die dit vormt op het leven van ouders en hun kinderen, wordt vergoelikt. De folder ademt minachting uit voor wat het betekent om zwakzinnig te zijn in een complexe wereld. De oppervlakkige lezer denkt snel dat alle downkinderen bovengemiddeld zijn. Downkinderen zijn vrolijke lachebekken die school lopen en later een baan hebben. De kans dat ook bovengemiddelde downkinderen ooit zelfstandige levens leiden, is echter zo goed als nul. Kinderen zijn geen hondjes om leuk mee te gaan wandelen in het park. Kinderen zijn de volwassenen van morgen: de hoop en dromen van de toekomst. De downkinderen die onder het gemiddelde scoren worden niet vernoemd. Die zijn matig tot ernstig zwakzinnig. 20 procent moet worden geholpen bij alle basisactiviteiten van het dagelijks leven. Die kunnen niet zelfstandig eten. Laat staan dat ze mogen meespelen in op klef sentiment azende televisieshows.

Bij Nederlandse incidentiecijfers worden in Vlaanderen jaarlijks negentig door trisomie 21 zwakzinnige kinderen verwacht. In 2016 waren dat er nog 31. Na breed invoeren van de NIPT zal dit verder dalen. Het cijfer wordt nooit nul. Niet alle vrouwen willen een late abortus, dat is ook geen klein ding. Hun kinderen zijn welkom. Maar vorig jaar werden in Nederland 160 zwakzinnige kinderen met trisomie 21 geboren, die bij Vlaamse incidentiecijfers er niet zouden zijn gekomen. Nederland zendt abortusbotten uit. België moet NIPT-faciliteiten voor Nederlandse moeders organiseren. Het vermijden van zwakzinnig leven, waar dit kan, is immers een moreel imperatief. ■